

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) ต่อพฤติกรรม
การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมและการยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงใหม่จตุรธาภิรักษ์)

THE EFFECTS OF INTEGRATED SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING (SEL) ON APPROPRIATE
GENDER EXPRESSION BEHAVIORS AND ACCEPTANCE OF DIFFERENCES IN GRADE 2
STUDENTS AT BAN SAN KHONG SCHOOL (CHIANG RAI CHAROONRAT)

เอกลักษณ์ อินธิ¹ และปริดาภรณ์ สุวรรณดี^{2*}

โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชียงใหม่จตุรธาภิรักษ์)¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่²

Aekkalak Inthi¹ and Preedaporn Suwandee^{2*}

Bansankhong school (Chiangrai Jaroonrat)¹

Chiang Rai Rajabhat University²

*Corresponding Author E-mail: pangphysics124@gmail.com

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) ต่อพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมและการยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราชบุรี)

เอกลักษณ์ อินธิ และปริดาภรณ์ สุวรรณดี

โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราชบุรี)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเขียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) และ 2) ศึกษาเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราชบุรี) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียววัดก่อน-หลัง (One-Group Pretest-Posttest Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ เรื่องพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศและการยอมรับความแตกต่าง จำนวน 4 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เฉลี่ย 0.67 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 และ 3) แบบวัดเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมหลังเรียน ($\bar{X}$ = 17.50, S.D. = 1.25) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 12.15, S.D. = 2.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) นักเรียนมีเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 2.81, S.D. = 0.38) โดยนักเรียนสามารถระบุความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น ลดการล้อเลียนรูปลักษณ์ และมีพฤติกรรมที่ให้เกียรติเพื่อนต่างเพศมากขึ้น

ผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำกระบวนการ SEL ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในระดับชั้นอื่นต่อไป

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคมและอารมณ์, พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศ, การยอมรับความแตกต่าง

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare appropriate gender expression behaviors of students before and after participating in integrated Social-Emotional Learning (SEL) activities, and 2) to study students' attitudes towards accepting individual differences after learning. The sample group for this research consisted of 36 students from Class P.2/6 at Ban San Khong School (Chiang Rai Charoonrat) during the second semester of the 2025 academic year, selected through purposive sampling. A one-group pretest-posttest research design was employed. The research instruments included: 1) 4 integrated SEL health education lesson plans with an average Item-Objective Congruence (IOC) index of 0.67. 2) The observation form for gender Expression Behaviors has a reliability coefficient of 0.87. 3) an attitude scale towards accepting individual differences with a reliability coefficient of 0.82. The statistics used for data analysis were Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (S.D.), and t-test for Dependent Samples.

The research findings were as follows:

1) The students' average score for appropriate gender expression behaviors after learning ($\bar{X} = 17.50$, S.D. = 1.25) was significantly higher than before learning ($\bar{X} = 12.15$, S.D. = 2.45) at the .05 level.

2) The students' attitudes towards accepting individual differences were overall at a very good level ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.38). Students demonstrated better identification of their own and others' emotions, reduced teasing related to appearance, and showed more respectful behaviors towards peers of different genders.

The findings of this research can serve as a guideline for educational institutions to apply the SEL process in instructional management, thereby fostering appropriate behavior and harmonious coexistence across other grade levels.

Keywords : Social-Emotional Learning (SEL), Appropriate Gender Behavior, Acceptance of Differences

บทนำ

ในสังคมโลกยุคศตวรรษที่ 21 ภูมิทัศน์ทางสังคมและวัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความเสมอภาคทางเพศและการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จึงได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิต การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศและวัย โดยปราศจากอคติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบบ่อยในโรงเรียนประถมศึกษาคือ

การขาดความเข้าใจในเรื่องบทบาททางเพศที่ถูกต้อง ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการล้อเลียน การละเมิดพื้นที่ส่วนตัว และการเล่นที่รุนแรง ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไข อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของนักเรียนในระยะยาว (กรมสุขภาพจิต, 2562)

ช่วงวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (อายุ 7-8 ปี) เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อน และเรียนรู้กติกาทางสังคม แต่เนื่องจากพัฒนาการทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ นักเรียนจึงมักแสดงออกตามความรู้สึกทันที โดยขาดการยับยั้งชั่งใจ การจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ แนวคิดเรื่อง การเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ (Social-Emotional Learning: SEL) จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ โดย CASEL (2020) องค์กรชั้นนำด้านการศึกษาของโลก ได้ระบุว่า SEL ประกอบด้วยสมรรถนะสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง การจัดการตนเอง การตระหนักรู้ทางสังคม ทักษะความสัมพันธ์ และการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) ที่เชื่อว่าเด็กสามารถเรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมผ่านการสังเกตตัวแบบและการฝึกฝนในสถานการณ์จำลอง แต่ในงานวิจัยนี้ จะจำกัดตามความเหมาะสมกับวัยและเวลาที่มี 4 แผน จึงเลือกพิจารณาสมรรถนะสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง การตระหนักรู้ทางสังคม ทักษะความสัมพันธ์ และการตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ

โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราชวร) เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 36 คน พบปัญหว่านักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะในการวางตัวที่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ มีการล้อเลียนรูปลักษณ์ และการเล่นที่ขาดความระมัดระวังเรื่องการสัมผัสร่างกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขาดทักษะการตระหนักรู้ทางสังคมและการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ในการวิจัยนี้ พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม หมายถึง การใช้วาจา การสัมผัสร่างกาย การเล่นร่วมกัน การแสดงออกทางสีหน้า และการขอความช่วยเหลือ

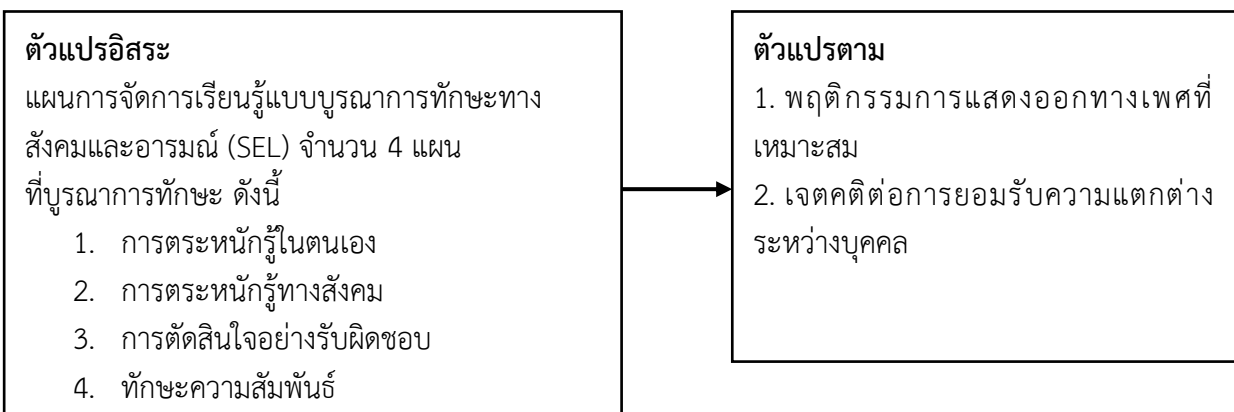
จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา เรื่อง พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศ และการยอมรับความแตกต่าง เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 ได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เข้าใจอารมณ์ตนเองและผู้อื่น อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมโรงเรียนได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ SEL
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ประยุกต์แนวคิด SEL ของ CASEL (2020) ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) โดยตั้งสมมติฐานว่าแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) มีกิจกรรมที่บูรณาการทักษะทั้ง 4 ด้าน จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมและเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจตุรราษฎร์) ปีการศึกษา 2568 จำนวน 375 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 36 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) เรื่อง พฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศและการยอมรับความแตกต่าง จำนวน 4 แผน (รวม 4 ชั่วโมง) มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด SEL (CASEL, 2020)

2.1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญ

2.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการตระหนักรู้ในตนเองและทักษะสังคม

2.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา, ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจรรยาภรณ์) และอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเขียงราย เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องของจุดประสงค์ กิจกรรม และการวัดประเมินผล

2.1.5 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกแผนที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 (Rovinelli & Hambleton, 1977) ขึ้นไป ผลการพิจารณาได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.67

2.1.6 ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/7 โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจรรยาภรณ์) จำนวน 36 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเวลาและกิจกรรม ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม เป็นแบบประเมินลักษณะ Rubric Score (Brookhart, 2013) แบ่งระดับพฤติกรรมเป็น 4 ระดับ (ดีมาก, ดี, พอใช้, ปรับปรุง) มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

2.2.1 กำหนดนิยามศัพท์ปฏิบัติการ ของพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ชัดเจน ประกอบด้วย การใช้เวลา, การสัมผัสร่างกาย, การเล่นร่วมกัน, การแสดงออกทางสีหน้า และการขอความช่วยเหลือ เป็นรอบครบ 5 ด้าน พร้อมระบุคะแนนเต็มของเครื่องมือ (5 ด้าน $\times$ 4 ระดับ = คะแนนเต็ม 20 คะแนน)

2.2.2 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของภาษา

2.2.3 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบสังเกตมีความเที่ยงตรงและนำไปใช้ประเมินได้จริง

2.3 แบบวัดเจตคติการยอมรับความแตกต่าง เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ประกอบด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง/หน้ายิ้มกว้าง 😄, เห็นด้วย/หน้ายิ้มปกติ 😊, ไม่แน่ใจ-ไม่เห็นด้วย/หน้าเฉย 😐 เพื่อให้เหมาะกับวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพดังนี้

2.3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดเจตคติและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ร่างข้อคำถามโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย สอดคล้องกับพฤติกรรมบ่งชี้

2.3.3 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC)

2.3.4 นำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน

2.3.5 นำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1951) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เขียงรายจรรยาราษฎร์) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์และกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ จากนั้นจึงทำการวัดผลก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อประเมินพื้นฐานเดิมของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือดังนี้

1.1 การประเมินพฤติกรรม ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลาพักกลางวันและช่วงทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ

ขั้นตอนที่ 2 ระยะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาที่บูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ จำนวน 4 แผน ใช้เวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 4 ชั่วโมง) ในคาบเรียนสุขศึกษาและพลศึกษา โดยมีรายละเอียดกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ดังนี้

ตารางที่ 1 รายละเอียดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศ

แผนที่	หัวข้อเรื่อง	ทักษะ SEL ที่บูรณาการ
1	เข้าใจฉัน เข้าใจเธอ	การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) เน้นการเข้าใจอารมณ์ตนเองและผู้อื่นโดยไม่แบ่งแยกเพศ
2	ขอบเขตที่ปลอดภัย	การตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) เน้นการเคารพสิทธิและพื้นที่ส่วนตัวของผู้อื่น
3	การปฏิบัติตนที่เหมาะสม	การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ (Responsible Decision-Making) เน้นการเลือกปฏิบัติและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
4	เพื่อนกันต้องให้เกียรติกัน	ทักษะความสัมพันธ์ (Relationship Skills) เน้นการยอมรับความแตกต่างและการสร้างมิตรภาพ

ขั้นตอนที่ 3 ระยะเวลาหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ครบ 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยดำเนินการวัดผลหลังเรียนทันที โดยใช้เครื่องมือชุดเดิม ได้แก่

3.1 ทำการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศของนักเรียนซ้ำอีกครั้ง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมชุดเดิม

3.2 ให้นักเรียนทำแบบวัดเจตคติการยอมรับความแตกต่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Computer Program) ตามขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 สถิติพื้นฐาน (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปและระดับคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

1) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สำหรับหาค่ากลางของคะแนนพฤติกรรมและเจตคติ

2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สำหรับวัดการกระจายของข้อมูล เพื่อดูความเกาะกลุ่มของคะแนนนักเรียน

3) ร้อยละ ใช้สำหรับนำเสนอข้อมูลพื้นฐาน เช่น จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์

4.1.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้

1) การทดสอบค่าที (T-test for Dependent Samples) ใช้สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิม

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.2.1 นำแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบวัดเจตคติที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของการให้คะแนน

4.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลคะแนนพฤติกรรมและการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ T-test for Dependent Samples ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

4.2.4 วิเคราะห์ระดับเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่าง โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หลังเรียน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

4.3 เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความชัดเจน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.3.1 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนพฤติกรรม

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric 4 ระดับ (4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = พอใช้, 1 = ปรับปรุง) โดยแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ Best (1977) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.26 - 4.00 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.25 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.76 - 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.75 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ปรับปรุง

4.3.2 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเจตคติ

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (3 = เห็นด้วย/เห็นด้วยมาก, 2 = เห็นด้วย/เห็นด้วยปานกลาง, 1 = ไม่เห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย) คำนวณช่วงชั้น ได้เท่ากับ = 0.67 แปลความหมายได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.00 หมายถึง มีเจตคติ/การยอมรับอยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67 - 2.33 หมายถึง มีเจตคติ/การยอมรับอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.66 หมายถึง มีเจตคติ/การยอมรับอยู่ในระดับ พอใช้

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) ต่อพฤติกรรม การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมและการยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์ราษฎร์) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

1.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนรวม

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 36 คน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที (T-test for Dependent Samples) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig. (2-tailed)
ก่อนเรียน (Pre-test)	36	12.15	2.45	16.42*	35	.000
หลังเรียน (Post-test)	36	17.50	1.25			

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 36 คน มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรม การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสม หลังเรียน ($\bar{X} = 17.50$, S.D. = 1.25) สูงกว่า ก่อนเรียน ($\bar{X} = 12.15$, S.D. = 2.45) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ SEL ช่วยให้นักเรียนส่วนใหญ่ในห้องเรียนเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ที่ลดลงหลังเรียนจาก 2.45 เหลือ 1.25 ยังแสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งห้องมีคะแนนเกาะกลุ่ม กันมากขึ้น หรือมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน ค่า S.D. ของพฤติกรรมหลังเรียนจึงลดลงมาก (2.45 $\rightarrow$ 1.25) เนื่องจากกิจกรรม SEL ช่วยให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมาก (คะแนนต่ำ) ปรับตัวเข้า ไกลค่าเฉลี่ยกลุ่มมากขึ้น

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมรายด้าน

เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมรายด้านของผู้เรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนใน 5 ด้าน ได้แก่ การใช้วาจา การสัมผัสร่างกาย การเล่นร่วมกัน การแสดงออก ทางสีหน้า และการขอความช่วยเหลือ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการ วิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมรายด้าน

ด้าน	ก่อนเรียน $\bar{X}$	S.D.	ระดับ	หลังเรียน $\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การใช้วาจา	2.50	0.52	พอใช้	3.61	0.28	ดีมาก
2. การสัมผัสร่างกาย	2.28	0.61	พอใช้	3.33	0.35	ดีมาก
3. การเล่นร่วมกัน	2.61	0.47	ดี	3.72	0.22	ดีมาก
4. การแสดงออกทางสีหน้า	2.39	0.55	พอใช้	3.44	0.31	ดีมาก
5. การขอความช่วยเหลือ	2.36	0.58	พอใช้	3.40	0.33	ดีมาก
รวม	2.43	0.49	พอใช้	3.50	0.25	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า โดยภาพรวม ระดับพฤติกรรมรายด้านของผู้เรียนก่อนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับ พอใช้ ขณะที่หลังการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 อยู่ในระดับ ดีมาก แสดงให้เห็นว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพฤติกรรมรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับ ดีมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเล่นร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมา ได้แก่ การใช้วาจา มีค่าเฉลี่ย 3.61 การแสดงออกทางสีหน้า มีค่าเฉลี่ย 3.44 การขอความช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ย 3.40 และ การสัมผัสร่างกาย มีค่าเฉลี่ย 3.33 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

ผู้วิจัยได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการยอมรับความแตกต่างและการอยู่ร่วมกันหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบวัดเจตคติ (3 ระดับ) จำนวน 10 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่าง

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1	ฉันสามารถเล่นกับเพื่อนได้ทุกคน ไม่ว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย	2.89	0.31	ดีมาก
2	ฉันพูดจาสุภาพและไม่ตะโกนใส่เพื่อน	2.72	0.45	ดีมาก
3	ฉันไม่ล้อเลียนรูปร่างหน้าตาหรือสีผิวของเพื่อน	2.94	0.23	ดีมาก
4	ฉันขออนุญาตเพื่อนก่อนจับมือหรือถูกเนื้อต้องตัว	2.67	0.48	ดีมาก
5	ฉันเข้าใจว่าเพื่อนผู้ชายและเพื่อนผู้หญิงก็เสียใจเป็นเหมือนกัน	2.83	0.38	ดีมาก
6	ฉันยินดีช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนลำบากโดยไม่เลือกเพศ	2.86	0.35	ดีมาก
7	ฉันรู้จักขอโทษเมื่อทำผิดต่อเพื่อน	2.75	0.44	ดีมาก
8	ฉันรู้สึกว่าทุกคนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน	2.69	0.47	ดีมาก
9	ฉันไม่แกล้งเพื่อนที่อ่อนแอกว่า	2.81	0.40	ดีมาก
10	ฉันมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนทุกคน	2.89	0.31	ดีมาก
รวม	ภาพรวมเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่าง	2.81	0.38	ดีมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 มีเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 3 ฉันไม่ล้อเลียนรูปร่างหน้าตาหรือสีผิวของเพื่อน ($\bar{X} = 2.94$) ข้อที่ 1 และ 10 (คะแนนเท่ากัน) ฉันสามารถเล่นกับเพื่อนได้ทุกคน และฉันมีความสุขที่ได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนทุกคน ($\bar{X} = 2.89$) และข้อที่ 6 ฉันยินดีช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนลำบากโดยไม่เลือกเพศ ($\bar{X} = 2.86$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนจำนวน 36 คน ระหว่างการทำกิจกรรมทั้ง 4 สัปดาห์ พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

3.1 การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเพื่อน ในระยะแรก นักเรียนมักจับกลุ่มแยกชาย-หญิงอย่างชัดเจน แต่เมื่อผ่านกิจกรรมพื้นที่ของใครและบทบาทสมมติ พบว่าเส้นแบ่งระหว่างเพศลดลง นักเรียนเริ่มจับกลุ่มคละเพศในการทำงานและเล่นเกมมากขึ้น

3.2 การลดลงของความรุนแรง การกระทบกระทั่งกันในห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก (36 คน) มักเกิดขึ้นบ่อย แต่หลังจากการฝึกทักษะ SEL เรื่องการตระหนักรู้ในตนเอง นักเรียนเริ่มรู้จักการหยุดคิดก่อนที่จะตอบโต้เพื่อนด้วยกำลัง และหันมาใช้วิธีการแจ้งครูหรือพูดคุยกันดี ๆ มากขึ้น

3.3 ความกล้าแสดงออก นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความกล้าแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะในกิจกรรมที่ให้วาดภาพและนำเสนอหน้าชั้นเรียน ทุกคนรับฟังและปรบมือให้เพื่อนโดยไม่มีเสียงหัวเราะเยาะเย้ยเหมือนช่วงก่อนเรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการทักษะทางสังคมและอารมณ์ ต่อพฤติกรรมการแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมและการยอมรับความแตกต่าง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2/6 โรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์ราษฎร์ราษฎร์) จำนวน 36 คน ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยโดยเชื่อมโยง เหตุและผลในแต่ละประเด็น ดังนี้

ผลการวิจัยประการแรกพบว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ SEL นักเรียนมีพฤติกรรม การแสดงออกทางเพศที่เหมาะสมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการเรียนรู้ที่เน้น ทักษะการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้นักเรียน สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ดียิ่งขึ้น แตกต่างจากการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นเพียงการท่องจำ กฎระเบียบ โดยกิจกรรมที่ผู้วิจัยนำมาใช้ เช่น กิจกรรม พื้นที่ของใคร ได้เปลี่ยนนามธรรมเรื่องการให้เกียรติ ให้กลายเป็นรูปธรรมผ่านการจำลองพื้นที่ส่วนตัวด้วยอุปกรณ์จริง ทำให้นักเรียนเข้าใจขอบเขตทางร่างกาย ที่ชัดเจน ส่งผลให้พฤติกรรมการเล่นที่รุนแรงหรือการสัมผัสตัวเพื่อนต่างเพศโดยไม่เหมาะสมลดลงอย่างเห็น ได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ CASEL ที่ระบุว่าพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมเป็นพื้นฐานสำคัญที่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการยับยั้งชั่งใจและตัดสินใจแสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้

อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมข้างต้น ผลการวิจัยประการต่อมาพบว่า นักเรียน มีเจตคติต่อการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลอยู่ในระดับดีมาก โดยเฉพาะในด้านการไม่ล้อเลียนรูปร่าง หน้าตาและการช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่แบ่งแยกเพศ ทั้งนี้เป็นผลมาจากการบูรณาการ ทักษะการตระหนักรู้ ทางสังคม (Social Awareness) และทักษะความสัมพันธ์ (Relationship Skills) ผ่านกิจกรรม กระบวนการ และบทบาทสมมติ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น กระบวนการนี้ช่วยละลาย อคติทางเพศและสร้างความเห็นอกเห็นใจ ให้เกิดขึ้นในจิตใจของนักเรียน โดยนักเรียนเรียนรู้ว่าไม่ว่าจะเป็น เพศใดต่างก็มีความรู้สึกเจ็บปวด เสียใจ หรือดีใจเหมือนกัน การตระหนักรู้นี้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเจตคติ จากการมองเพื่อนในฐานะผู้ชายหรือผู้หญิง มาเป็นการมองในฐานะเพื่อนมนุษย์ที่ควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) ที่เน้นย้ำว่าการเรียนรู้ผ่านการสังเกตและ ตัวแบบที่ดีในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย จะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมทางสังคมเชิงบวกได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้ยังสัมพันธ์กับพัฒนาการตามวัยของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาแบบปฏิบัติการคิดด้านรูปธรรม ทฤษฎีของ Piaget (1970) ซึ่งเรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่านการลงมือปฏิบัติและการสัมผัสจริง การออกแบบกิจกรรมที่เน้นการ เคลื่อนไหวและการจำลองสถานการณ์จึงตอบโจทย์การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ได้ดีกว่าการบรรยาย ประกอบกับ บริบทของโรงเรียนบ้านสันโค้ง (เชิงราษฎร์ราษฎร์ราษฎร์) ที่มีนโยบายส่งเสริมทักษะชีวิตและการอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข ช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ปลอดภัย ทำให้นักเรียนกล้าที่จะเปิดใจเรียนรู้ ยอมรับ ความแตกต่าง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

1. สำหรับครูผู้สอน ควรนำกระบวนการ SEL ไปสอดแทรกในทุกรายวิชา ไม่จำกัดเฉพาะสุขศึกษา เพื่อสร้างวัฒนธรรมการให้เกียรติกันในโรงเรียนอย่างยั่งยืน
 2. สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลระยะยาวของการใช้ SEL หรือขยายผลสู่การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมจากที่บ้าน
- ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปต่อยอดพัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมครู สื่อการเรียนรู้ดิจิทัล หรือเกมการเรียนรู้ (Gamification) ด้าน SEL เพื่อขยายผลไปสู่นักเรียนระดับชั้นอื่นหรือสถานศึกษาอื่นในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2562). *คู่มือครู: การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์*. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice-Hall.
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice-Hall.
- Brookhart, S. M. (2013). *How to create and use rubrics for formative assessment and grading*. ASCD.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning [CASEL]. (2020). *CASEL's SEL framework: What are the core competence areas and where are they promoted?*. <https://casel.org/casel-sel-framework-11-2020/>
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297–334.
- Piaget, J. (1970). Piaget's theory. In P. H. Mussen (Ed.), *Carmichael's manual of child psychology* (Vol. 1, pp. 703–732). Wiley.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.